

Ο Μέγας Αλέξανδρος κατακτά τις καρδιές της φυλής Τουρκάνα

του Σεβασμιότατου Μακάριου Τηλλυρίδη, Μητροπολίτη Ζιμπάμπουε

Στο χειρόγραφο 162 της Μονής των Ιβήρων του Αγίου Όρους υπάρχει μια μοναδική περιγραφή της ζωής, και των λαμπρών κατορθωμάτων του Μεγάλου Μακεδόνα Βασιλέα Αλεξάνδρου ως εξής: Βίος Αλεξάνδρου του βασιλέως Μακεδονίας, από την αρχήν της γεννήσεως αυτού και έως της ζωής αυτού και αι ανδραγαθίαι του και οι πόλεμοι όπου εποίησεν με τους βασιλείς και πως αυτούς ενίκησεν. Η περιγραφή αυτή είναι πολύ λεπτομερής γραμμένη με όμορφη γλώσσα και λογοτεχνική ικανότητα. Δίδει μάλιστα τόση γλαφυρή περιγραφή και παρουσιάζει ιδιαίτερα πολλές λεπτομέρειες από την παιδική του ηλικία, τις σπουδές του κάτω από την σοφή καθοδήγηση του Αριστοτέλη, τους πολέμους τους και τις πολιτιστικές και ειρηνικές κατακτήσεις του και τέλος τον θάνατό του που ο μελετητής του κειμένου αυτού νομίζει ότι ζει πρόσφατα όλα τα γεγονότα. Κάπου στη διήγηση γίνεται και η εξής αναφορά: ... και όταν επέρασεν, ώρισεν και εχάλασαν όλα τα γεφύρια του ποταμού (Ευφράτη) και οι Μακεδόνες εχολομάνησαν πως τα εχάλασαν. Ο Αλέξανδρος είπεν: ω ανδρειωμένοι μου στρατιώται και άρχοντες Μακεδοναίοι, δια τι χολομανείτε περί τα γεφύρια, ημάς δεν έδωσεν ο Θεός να φεύγωμεν, μόνον να διώχνομεν και να νικούμεν, όμως τα γεφύρια τα εχάλασα δια να μην έχετε έννοιαν οπίσω, μόνον να πολεμάτε με την καρδιάν σας, όπου εδώ επεράσαμεν, δεν είμεσθεν πλέον δια τα οποίσω, μόνον να πολεμήσωμεν ή να τους νικήσωμεν ή να μας νικήσουν, ή να ζήσωμεν ή να αποθάνωμεν.

Αν σήμερα σ' όλη την ανθρωπότητα υπάρχει πνεύμα δημοκρατικό και όλα κινούνται βάσει νόμων και θέσεων που προέρχονται από την ένδοξη ελληνική ιστορία τούτο είναι ακόμα εμφανές την εποχή που έζησε ο Μ. Αλέξανδρος. Καμμία αρχή δεν έχει τη βάση της και τη ρίζα της στην πρωτοτυπία και την πολυμάθεια, χωρίς εκείνη της ελληνικής τέχνης. Όλα τα σπέρματα του πολιτισμού εκείνου καλλιεργήθησαν και παρήγαγαν καρπούς και προϊόντα που έθρεψαν τους αρχαίους Έλληνες, που με τη σειρά τους τα μετέφεραν και στους λοιπούς λαούς της γης μέσω του μεγάλου εκείνου ευεργέτη της ανθρωπότητας Μακεδόνα Αλεξάνδρου.

Μαθητής του Αριστοτέλη

Το έργον της ανατροφής του ανέλαβε ο Αριστοτέλης ιδιαίτερα εκείνο της μάθησης και της γνώσης. Και τα δύο αυτά αποτέλεσαν το συνδυαστικό κρίκο της μετέπειτα πολιτείας και δράσης του Μεγάλου Αλεξάνδρου που αρμονικά και αμοιβαία συμπληρούμενα τον οδήγησαν στην ηθική και πνευματική τελειότητα. Αυτή η εκπαίδευση και η ανατροφή κατ' ανάγκην αποτελούσαν μαζί πνευματικών γάμον προάγοντες έτσι και αναπτύσσοντες τα ηθικά και πνευματικά και φυσικά ακόμα αγαθά και πλεονεκτήματά του. Ο Αγγλος φιλόσοφος, Βάκων λάτρης του

Μ. Αλεξάνδρου έλεγε: αλλά ο θαυμασμός μου δια τον ηγεμόνα τούτον, ον οφείλω να θεωρήσω ουχι ως Αλέξανδρον τον μέγαν, αλλά μόνον ως μαθητήν του Αριστοτέλους ηδυνήθη ίσως να με παρασύρη μακρότερον του δέοντος. Ο δε Ιωάννης Όββεν επιγραμματικής έγγραψε: "Μέγιστος μεν ούτος των βασιλέων, σοφώτατος δε εκείνος των σοφών Αλέξανδρος ο μέγας, μείζων ο Αριστοτέλης, διδάξας μεν τον Αλέξανδρον κρείττονα ανέδειξεν εκείνος ουχ ούτος δε ο μέγας μείζονα τον Αριστοτέλη.

Και το χειρόγραφο των Ιβήρων προς το τέλος της θαυμάσιας αυτής περιγραφής για τον Μ. Αλέξανδρο καταλήγει: .. ω ανδρειωμένοι πρωτοκαβαλλαράιοι μου και στρατιώται, παρακαλώ, μη συγχύζεσθε τίποτες, ότι εμένα με εκυρίευσεν ο θάνατος, και μέλω να χαθώ, μόνον σας παρακαλώ να με ενθυμείσθε πάντοτε εις την αγάπην όπου σας είχα... τοιούτος ήτον ο θάνατος και αι ανδραγαθίαι του βασιλέως Αλεξάνδρου, αυτών ας ιδούμεν και ημείς, ως άνθρωποι, και ας ταπεινώσωμεν του λόγου μας, αυτών τον αυτοκράτορα του κόσμου, όπου εκυρίευσεν όλην την οικουμένην και ύστερα τρεις πήχες της γης των εχώρεσε, και έγινεν η μεγάλη του δόξα ως αράχνη και σκόνη αφανής, εφάνη εις τον κόσμον ως λουλούδι και εις μίαν ώραν εμαράνθη (και) αφανίσθη, εις την ώραν άναψεν το κηρί και εις της ώραν έσβυσεν.

Η φυλή Τουρκάνα

Πολλές φυλές και λαοί διεκδικούν την καταγωγή τους από τον Μ. Αλέξανδρο. Πολλές πόλεις πάνω στη γη φέρουν το όνομά του και ακόμα πολλοί δείχνουν τα κατάλοιπα της παρουσίας του. Λαοί με όλα τα χρώματα και διαφορετικές παραδόσεις πιστεύουν ότι πατέρας τους ήταν ο Μ. Αλέξανδρος. Η

Αφρική δεν υστέρησε. Κάπου εδώ στην Κένυα μια φυλή πολεμικού χαρακτήρα ακόμα έχει τη δική της παράδοση για τον Μ. Αλέξανδρο. Η φυλή αυτή ονομάζεται **Τουρκάνα** και ως επί το πλείστον οι άνδρες της είναι ψηλοί, λεπτοί και πολεμικοχαρείς μέχρι σήμερα. Κατοικούν γύρω από τη λίμνη Τουρκάνα, γνωστή παλαιότερα με το όνομα **Ρουτόλφ**. Μέχρι σήμερα διατηρούν πολλά αρχαία έθιμα της φυλής. Ίσως να είναι μια από τις

λίγες φυλές της Κένυας, όπως και οι **Μασάι**, που δεν επηρεάστηκαν ακόμα από το λεγόμενο εκσυγχρονισμό ή πολιτισμό. Ζουν πολύ πρωτόγονα και κυρίως ασχολούνται με την κτηνοτροφία και το κυνήγι. Μια γρήγορη περιγραφή τους θυμίζει αρχαίους Έλληνες -με την πολύχρωμη συνήθως κόκκινη χλαμύδα τους -λεπτοί και ψηλοί- με ωραία περιδέραια, συνήθως κρατούν στο χέρι τους το τόξο τους και περιφέρονται περήφανοι για την καταγωγή τους.

Η πρώτη μου επαφή μαζί τους έγινε το 1982 όταν έκαναν τις πρώτες ομαδικές βαπτίσεις. Η κατήχησή τους γινόταν κάτω από ένα πλατύ δένδρο -το

μοναδικό ίσως τότε σ' εκείνη την περιοχή- και διαρκούσε όσες ήταν οι μέρες των διακοπών από το Πατριαρχικό Σεμινάριο. Σιγά-σιγά έγινε η γνωριμία και η επαφή αυτή εξελίχθηκε σε πολύ φιλική σχέση που τους βοήθησε να ανοίξουν την καρδιά τους και να μιλήσουν για την ένδοξη καταγωγή τους έτσι όπως οι ίδιοι πιστεύουν, πληροφορία την οποία πήραν από γενεά σε γενεά.

Κάποτε, λένε οι Τουρκάνα, επισκέφθηκε την περιοχή που κατοικούν σήμερα ένας λευκός -Ευρωπαίος- άσπρος (WHITE). Ήταν ο Αλέξανδρος ο πρώτος λευκός-Ευρωπαίος, όπως λένε στη γλώσσα τους Εμουσουκούτ Λοκινγκαρέν.

Τότε κάποιες φυλές φιλοκικούσαν, όπως και σήμερα, ιδιαίτερα εκείνες που ασχο-

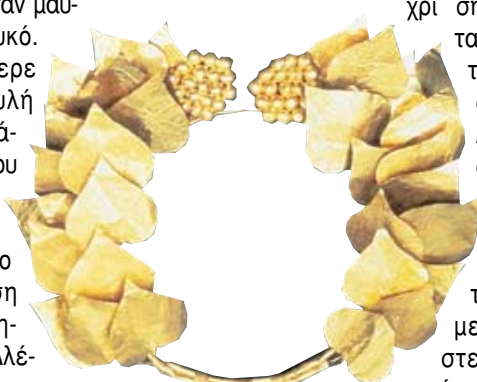
λούνται με τα ζώα. Οι Τουρκάνα ήθελαν να κυριεύσουν τα ζώα της φυλής Σαμπούρου και έκαναν διάφορες εχθροπραξίες. Ξαφνικά παρουσιάζεται ο Αλέξανδρος, τους έδωσε κουράγιο και τους είπε να σταματήσουν τους πολέμους ανάμεσά τους. Και οι Τουρκάνα τον υποδέχθηκαν σαν Θεό απεσταλμένο από τους αγγέλους. Τότε τους επισκέφθηκε ο ίδιος ο θεός. Έκανε περιοδεία στα μέρη τους και ευχαριστήθηκε που ήταν μαζί τους. Ολοι έτρεχαν να τον γνωρίσουν και να τον δουν από κοντά. Τον εδόξαζαν λένε σα θεό τους και τον τίμησαν τόσο που του έδωσαν στο τέλος διάφορα συμβολικά ονόματα. Μια ομάδα σε μια περιοχή τον ονόμασε Λονγκόρ Κελάε, που μεταφράζεται ο άνθρωπος με τα μαύρα δόντια, σε άλλη περιοχή τον είπαν Εκενγκαρακιναν, που σημαίνει ο άνθρωπος της βοήθειας. Στο τέλος αφού έμεινε μαζί τους αρκετό χρόνο του έδωσαν το όνομα ερουκουγιόκ, ο δικός μας δηλαδή. Τότε όταν είδε όλες αυτές τις τιμές ο Αλέξανδρος αναγκάστηκε να τους πει ότι δεν είναι ο Θεός που νομίζουν και περιμένουν, αλλά ένας θνητός σαν κι αυτούς, ένας που ήλθε να τους διδάξει και να τους βοηθήσει. Οι γέροι σήμερα από τη φυλή των Τουρκάνα ισχυρίζονται ότι ο Αλέξανδρος όταν έφθασε εκεί κρατούσε ένα μακρύ τόξο ή καλύτερα ένα όπλο μεγάλο και εντυπωσιακό και ότι φορούσε διάφορα διακοσμητικά στον λαιμό του και στα πόδια του - κάτι που συνεχίζουν να φορούν μέχρι

σήμερα. Τους δίδαξε πως να φτιάχνουν ένα μικρό όπλο, το οποίο πήρε την ονομασία αμαλιτε. Μάλιστα λένε ακόμα, ότι ο Αλέξανδρος ήταν ο πρώτος λευκός άνδρας που πάτησε ποτέ το πόδι του στα μέρη τους και έφερε μαζί του το αλεύρι... Οι Τουρκάνα αισθάνθηκαν λύπη όταν ήλθε η ώρα να τους εγκαταλείψει ο Αλέξανδρος, αυτός που τους έμαθε τόσα ωφέλιμα πράγματα. Ο άνθρωπος του καλού και της ελπίδας πιστεύουν ότι τους βοηθά μέχρι σήμερα και ότι μια μέρα θα ξαναγυρίσει να ζήσει κοντά τους. Τον περιμένουν και το πιστεύουν αυτό πολύ βαθιά. Αυτή είναι μια εκδοχή για την παραμονή του Μεγάλου Αλεξάνδρου στην περιοχή της φυλής Τουρκάνα της Κένυας.

Θρύλοι και παραδόσεις

Υπάρχει ακόμα μια ενδιαφέρουσα διήγηση που κι αυτή προέρχεται από επιτόπιο έρευνα. Σύμφωνα με την άλλη παράδοση μια γυναίκα της φυλής Τουρκάνα εγέννησε δίδυμα το ένα ήταν μαύρο και το άλλο λευκό. Τότε το μαύρο έφερε στον κόσμο τη φυλή Τουρκάνα, ενώ το άσπρο ήταν παιδί του Αλέξανδρου. Η γυναίκα αυτή είχε σύζυγο τον Αλέξανδρο και από τη σχέση τους αυτή γεννήθηκαν τα δίδυμα. Ο Αλέξανδρος ήταν εκεί σε μια εποχή που γινόταν μάχες ανάμεσα στη φυλή Τουρκάνα και άλλες γειτονικές. Τότε κλήθηκε ο Αλέξανδρος για να τους υπερασπισθεί. Τον Αλέξανδρο ονομάζουν Λοδεκελάε, που μεταφράζεται ο άνθρωπος με το λευκό πρόσωπο ή με το χαμογελαστό πρόσωπο. Αυτός ο Αλέξανδρος έφερε στους Τουρκάνα παραδοσιακά αντικείμενα διακοσμητικά από το παλάτι του. Τα αντικείμενα αυτά φορούν άνδρες και γυναίκες στο λαιμό τους, στο πρόσωπό τους και στα χέρια τους. Αλλά εκείνα που σχετίζονται με τον πόλεμο είναι τα όπλα, τα οποία τους έδειξε πως να τα κατασκευάζουν και τα ονόμασαν Αματιτάι. Μαζί με τα όπλα τους έδωσε κοντάρια μικρά και μεγάλα -αυτά που χρησιμοποιούν μέ-

χρι σήμερα. Μέχρι σήμερα τα ονομάζουν κοντάρια του Αλέξανδρου. Αφησε πίσω του επίσης ο Αλέξανδρος τα πιστεύω του. Τους μίλησε για τον Θεό και τους έδειξε πολλούς τρόπους λατρείας του, μάλιστα μέχρι σήμερα οι Τουρκάνα πιστεύουν ότι πολλά από αυτά που έχουν και που σχετίζονται με τις παραδόσεις τους ανήκουν στην εποχή που ήλθε ο Μέγας Αλέξανδρος κοντά τους.

Ποια εντύπωση προκαλείται σε κάποιον όταν μιλά με τους Τουρκάνα για τον Μέγα Αλέξανδρο; Τον έχουν πραγματικά σαν κάτι το ιερό και το θείο. Είναι ένας ισχυρός και σημαντικός παράγοντας μέσα στην ζωή τους. Αφού, αν κάτι δεν πάει καλά ανάμεσά τους, θα τρέξουν αμέσως να βρουν τη λύση σε εκείνα τα διδάγματα, που χρησιμοποιούν οι πρεσβύτεροί τους και που έχουν σχέση με τον Μέγα Αλέξανδρο. Το περίεργο είναι ότι η φυλή αυτή ακόμα είναι πρωτόγονη, οι άνθρωποι ζουν πολύ κοντά στη φύση και εκφράζονται πολύ διαφορετικά

από τους άλλους. Παρ' όλο που αγαπούν τις παραδόσεις τους και ακολουθούν πιστά τα έθιμά τους μέχρι σήμερα, όπως και στα παλιά τα χρόνια -ίσως οι άλλοι να τους θεωρούν οπισθοδρομικούς- έχουν μια ξεχωριστή υπερηφάνεια. Και αυτό γιατί πιστεύουν ότι έχουν τόσο σπουδαία καταγωγή, όπως εκείνη του Μεγάλου Αλεξάνδρου. Δεν χάνουν καιρό. Αν μάθουν ότι κάποιος είναι Έλληνας του διηγούνται τις επιτυχίες του Αλέξανδρου και δεν χορταίνουν να επιδεικνύουν τα διακοσμητικά, που φορούν, τα βέλη τους κτλ., τα οποία αγαπούν πολύ και που προέρχονται από την εποχή που έμεινε κοντά τους ο Μέγας Αλέξανδρος. Είτε το θέλουμε είτε όχι οι Τουρκάνα πιστεύουν ότι προέρχονται από την φυλή του Μεγάλου Αλεξάνδρου. Η σκέψη τους και μόνο τους γεμίζει και τους δίνει πολλή κουράγιο και ελπίδα και ας ζουν κάτω από αντίξοες και δύσκολες συνθήκες. Δεν εννοείται οπαδός της φυλής που να μην έχει δώσει το όνομά του Λοκελάε δηλ. Αλέξανδρος. Ζουν με το όνειρο ότι ζει μαζί τους και τους ακούει όταν του μιλούν και του ζητούν κάτι. Φαίνεται λοιπόν ότι πραγματικά έχει κατακτήσει τις καρδιές τους, εφόσον τον λατρεύουν σαν θεό τους... ■